

Przedpłata (za egz. nieobowiązkowe) na miesiąc styczni 1,30 zł.

Cena ogłoszeń miejscowych za wiersz milimetr. (1-lin.) lub jego miejsce 10 groszy.

Krotoszyński

Oredownik Powiatowy

wychodzi w środy i soboty.

Administracja: D R U K A R N I A — K R O T O S Z Y N, UL. KOZMIŃSKA 2. TEL. 164.

REDAKCJA DZIAŁU URZĘDOWEGO — STAROSTWO W KROTOSZYŃNIE — TELEFON 39.

Zatwierdzenie wyboru sołtysa w Skokowie.

Na podstawie § 84 ordynacji wiejskiej z 3. VII. 1891 r. zatwierdzam wybór rolnika Jana Stanisławskiego z Skokowa na sołtysa gminy Skoków.

Krotoszyn, 2. stycznia 1933 r.

Starosta Powiatowy
Kasprzak

L. dz. 6203/32 W. P.

Dział nieurzędowy.

Z bliska i daleka

Niemiecki plan polityczny, powzięty nazajutrz po podpisaniu Traktatu Wersalskiego, a polegający na dążeniu do całkowitego obalenia tego Traktatu i wszystkich jego postanowień, rozwija się z metodyczną systematycznością, której nie przeszkadzają zastrzone walki wewnątrz Niemiec.

Za cenę „świstka papieru“, jakim był traktat w Locarno, Niemcy uzyskały przedterminową ewakuację Nadrenji.

Bez żadnej już ceny, a raczej za dość niewyrażną obietnicę spłaty 3-ich miliardów marek, zwolniono Niemcy od spłat reparacyjnych.

Za cenę powrotu do sali konferencji rozbrojeniowej, Niemcy uzyskały od 5-ciu mocarstw (Francja, Anglia, Włochy, Japonja, Stany Zjednoczone) zasadniczą zgodę na „równość zbrojeń“. Wprawdzie ostatnie słowo w tej materji należy do konferencji rozbrojeniowej, ale Niemcy uważają widocznie, że prawo do równości zbrojeń mają już w kieszeni i że przyszedł czas na wysunięcie następnego z kolei postulat — terytorjalnego.

Od szeregu lat propaganda niemiecka pracuje z wyteżeniem nad ogłupieniem zagranicznej opinji publicznej kwestją t. zw. kurytarza pomorskiego. Dzisiaj „kurytarz“ w propagandzie niemieckiej uległ znacznemu rozszerzeniu, obejmując nie tylko Gdańsk i całe Pomorze, ale również — Wielkopolskę i Śląsk, a więc wszystkie ziemie polskie, zagrabione podczas rozbiorów Polski i rewindykowane częściowo na mocy Traktatu Wersalskiego.

Właśnie tydzień ostatni roku ubiegłego był okresem intensywnego rozwoju propagandy niemieckiej radjowej i prawnej za koniecznością rewizji granic wschodnich Rzeszy, t.j. za ograbieniem Polski z jej ziem zachodnich. Rząd polski zaprotestował przeciwko nadużywaniu radja dla celów propagandy przeciwko Polsce. Jest to naruszenie istniejącego pomiędzy radjem polskim a niemieckim układem p. n. gentlemen agreement, w którym obie strony zobowiązały się nawzajem

nie używać radja do celów wrogiej propagandy politycznej. Jest to naruszenie tembardziej brutalne że w sluchowisku radjostacji królewieckiej brały udział urzędowe osoby niemieckie.

Wybuch zastrzonej propagandy antypolskiej ze strony Niemiec po uzyskaniu zasadniczej zgody na równość w zbrojeniach, dla nikogo w Polsce nie jest niespodzianką. Polska nigdy nie podzielała złudzeń pewnego gatunku pacyfistów europejskich, którym się wydawało, że zadowalanie kolejno wysuwanych zadań niemieckich jest drogą do ugruntowania pokoju w Europie. Zawsze zdawaliśmy sobie jasno sprawę z tego, że ostatecznym celem dążeń politycznych niemieckich jest hegemonja zbrojna nie tylko w Europie, ale i w świecie całym. Na drodze do urzeczywistnienia tej hegemonji Niemiec jedną z głównych przeszkód jest Polska, dlatego chodzi o jej zniszczenie. W swej perfidji Niemcy idą tak daleko, że zonglują już obecnie postulatem bezpieczeństwa, wysuniętym przez Francję. Oskarżają Polskę o cele agresywne, gdy Polska ofiarowała im traktat handlowy i w każdej chwili gotowa jest zawrzeć traktat o nieagresji. Obecnie, rozczuchwani swem powodzeniem na konferencji 5-ciu mocarstw, Niemcy na tym właśnie terenie próbują zapewne lansować swój postulat „pokojuowej“ rewizji granic. Mamy nadzieję, że ewentualna ich akcja dyplomatyczna w tym zakresie będzie miała jeden tylko skutek: otworzy oczy najbardziej zaślepionym pacyfistom, że „pokojuowa ich akcja może mieć jeden tylko skutek: wojnę. Polska wie doskonale, że to, co Niemcy nazywają „rewizją granic“, jest w istocie nowym rozbiorem i zniszczeniem naszej niepodległości.

Nie cofniemy się przed niczem, by bronić niepodległości naszej i uchronić się od nowej hańby, niewoli.

Charakterystyczny rozdźwięk na tle kwestji żydowskiej zaznaczył się w Ionie endeji.

„Akademik Polski“ — organ młodzieży obywatelskiej nazwał „Kurjer Warszawski“, organ endeji, pismem, pozostającym na żoldzie żydowskim. Przyczyną tak ostrego skwalifikowania organu rodziny Olchowiczów była notatka, w której „Kurjer Warsz.“ zgodnie z prawdą podawał, że śp. Grotkowski zamordowany został we Lwowie w bójce ulicznej przez ludzi ze sfery mętów społecznych. Po znanych zajściach antysemitkich we Lwowie, członek Stronnictwa Narodowego, senator B. Koskowski, zamieścił artykuł, w którym w sposób bardzo delikatny zresztą zwracał uwagę młodzieży polskiej na niewłaściwość bicia bezbronnych kolegów i koleżanek pochodzenia żydowskiego, napadów na

przełomów itp. Wystarczyło to, by organ młodzieży obwiespolskiej zaliczył „Kurjer Warszawski“ do organów prasy, pozostających na „zoidzie żydowskim“.

Godne uwagi jest również ukazanie się w tymże „Kurjerze Warszawskim“ artykułu prof. W. Tokarza, w którym wykazuje on bezpodstawność twierdzeń lansowanych przez R. Dmowskiego i z nabożeństwem powtarzanych przez „Gazetę Warszawską“, jakoby nasze powstania, od kościuszkowskiego począwszy, prowokowane były przez wpływy masonskie. Prof. W. Tokarz, przekonania bliżsi Str. Narodowemu, daleki od t. zw. „sanacji“, wykazuje w artykule tym („R. 1863-1933“) bezpodstawność tych twierdzeń ze stanowiska historycznego i szkodliwość ze względu na wpływ moralny na młode pokolenia.

W zakresie życia gospodarczego mamy do zanotowania zniżkę cen wyrobów monopolu tytoniowego, jaka nastąpiła z dn. 1 stycznia r. b. Ceny cygar zostały obniżone do 33 proc. (ważne to zwłaszcza dla naszych dzielnic zachodnich) ceny papierosów o 10 do 25%. Upadł tedy ostatni argument, jakim wojowali zwolennicy „sztywnych“ cen kartelowych, którzy w obronie swych pozycji, wskazywali na „sztywność“ cen wyrobów tytoniowych. Rząd, obniżając w swoim czasie uposażenia pracowników i urzędników państwowych, wskazał na konieczność przystosowania kosztów utrzymania do niższego poziomu wynagrodzeń. W zakresie swych zarządzeń bezpośrednich, Rząd wykonuje ten plan konsekwentnie. Spodziewać się należy, że przemysł skartelizowany pójdzie w ślady Rządu.

O ile nam wiadomo, w przyszłości najbliższej oczekiwać należy zniżki całego szeregu artykułów przemysłowych, w pierwszym zaś rzędzie — węgla i nafty.

Dnia 24-go grudnia w „Dzienniku Ustaw“ ogłoszono nową ustawę, przyjętą przez Sejm i Senat o konwersji listów zastawnych ziemskich i miejskich.

Ustawa ta, idąca po linii interesów właścicieli nieruchomości ziemskich i miejskich i będąca zrealizowaniem jednego z głównych postulatów, wysuniętych przez rolników, jest typowym wyrazem interwencjonizmu państwowego w sferę stosunków gospodarczych, do którego zmuszony jest Rząd przebiegiem procesów kryzysowych. Kryzys obecny spowodował spadek dochodowości gospodarstw rolnych i niewypłacalność rolników wobec instytucji kredytu długoterminowego. Niepodobnięstwem było tu bezpośrednie porozumienie się dłużników z wierzycielami, gdyż instytucje kredytu długoterminowego (tow. kredytowe ziemskie i miejskie, banki hipoteczne) są tylko pośrednikami pomiędzy zaciągającymi pożyczki a nabywcami listów zastawnych.

Pomiędzy dłużnikiem i wierzycielem musiały tutaj interwenjować władze państwowe (Rząd i ciała prawodawcze), które salwując interesy dłużników przez zmniejszenie stopy procentowej i wyznaczenie dłuższego terminu amortyzacji pożyczek, zarazem ratują faktycznie interesy wierzycieli, narażonych na całkowitą utratę kapitałów i procentów w razie powszechnej niewypłacalności dłużników.

Najwięksi przeciwnicy „etatyzmu“ nie mogli wysunąć żadnego poważnego zarzutu przeciwko tej interwencji państwowej, koniecznej ze względu na zachowanie równowagi gospodarczej kraju.

Opieka lekarska w szkołach a zapobieganie przeciwgruźlicze.

Podstępny wróg, jakim jest gruźlica, wymaga wielkiej baczności ze strony lekarza szkolnego, aby uchronić młodociane organizmy od tej choroby. Zapobieganie gruźlicy wśród dzieci szkolnych jest jednym z naczelnych zadań opieki lekarskiej w szkołach. Truźne a nieraz spóźnione bezskuteczne leczenie ustąpiło miejsca zapobieganiu lub wykrywaniu choroby w zarodku.

Spustoszenia, jakie ostatnimi czasy gruźlica poczyniła wśród młodzieży szkolnej, tembardziej zwróciło uwagę opieki lekarskiej w szkołach na zapobieganie. Szkoła, wymagająca przebywania nieraz w dusznych salach, dłuższego siedzenia bez ruchu, usposabiać może do zakażenia gruźlicą, dlatego czynniki szkodliwe winny być ze szkoły w miarę możliwości usuwane. — Ponieważ chory na gruźlicę jest najniebezpieczniejszym źródłem zarazy, lekarz szkolny na początku roku szkolnego bada szczegółowo wszystkie dzieci. Chorzy z otwartą gruźlicą są wykluczeni ze szkoły i muszą być odosobnieni, jako niebezpieczni dla otoczenia. Chorzy z gruźlicą płuc zamkniętą są podczas roku szkolnego pod specjalną kontrolą, i w zależności od poprawy lub pogorszenia stanu zdrowia, uczęszczają lub nie do szkoły.

Dobry stan budynku szkolnego i jego czystość odgrywają ogromną rolę w zapobieganiu gruźlicy. Pył, unoszący się w klasach, duszne, powietrze, niska ciepłota pomieszczenia, brak spłuwaczek, brak wody do mycia rąk, brak wycieraczek do obuwia, — wszystko to są czynniki sprzyjające rozwojowi choroby. To też opieka lekarska w szkole nie może się ograniczyć tylko do badania stanu zdrowia dzieci, lecz nie mniejszą uwagę musi poświęcić na sposób uprzątnięcia klas, na dostateczne nasyżenie podłóg zaprawą pyłochłonną, na udostępnienie dzieciom odpowiedniej ilości umywalni, przewietrzanie sal podczas przerw, na odpowiednie ich ogrzanie.

Abym dziecko rozumiało różne zarządzenia higieniczne szkolne i przestrzegało je i w życiu domowym, wpaja się mu zasady o pożytku czystości, krzewi się podstawowe zasady higieniczne, jak naprz: czystość — to zdrowie, brud — to choroba.

Tak często niedoceniana przez rodziców i budząca nieuzasadniony strach przed zaziębnieniem gimnastyka otoczona jest w szkole opieką lekarską. Niedostatecznie przewietrzane podczas siedzenia, płuca, przy gimnastyce rozszerzają się, biorą całe udział w oddechu, uodparniają się przeciw gruźlicy, bo ruch i powietrze znacząco płuca skłonne do gruźlicy. Tylko dzieci wyjątkowo słabowite zwalnia lekarz szkolny od gimnastyki. — Opieka lekarska w szkole byłaby nieuzupełniona, gdyby nie opierała się na współpracy z rodzicami. To też pouczenie rodziców zagrożonego dziecka, zwrócenie uwagi na możliwość niebezpieczeństwa, musi być stosowane przez lekarza szkolnego w walce z gruźlicą.

Dostateczne odżywianie posiada duże znaczenie dla zachowania zdrowia. Organizm źle odżywiony nie ma dość siły do zwalczania gruźlicy. Lekarz szkolny przy organizowaniu akcji Dożywiania Dzieci szkolnych, wybiera najbardziej potrzebujących tego odżywienia.

Nakoniec młodzież męzka, kończąca szkołę otrzymuje od lekarza szkolnego specjalną kartę do opieki domowej z pouczeniem o wyborze przyszłego zawodu, gdzie wskazane jest, jaki zawód dla

danego chłopca jest odpowiedni lub nieodpowiedni ze względu na stan zdrowia, uwzględniając w pierwszym rzędzie gruźlicę. R.

Zapobieganie gruźlicy wśród niemowląt.

(według Dr. M. Wierzbowskiej.)

(Dokończenie)

Szczepienie przeciw gruźlicy B. C. G. może być tylko stosowane u osób, które jeszcze nie wchłonęły zarazka gruźlicy, dlatego do szczepienia nadaje się jedynie noworodek w pierwszych dniach życia (t. j. w okresie, w którym zarazek nie zdążył jeszcze wtargnąć do jego organizmu).

Sposób szczepienia jest bardzo prosty. Noworodkowi w ciągu pierwszych 10 ciu dni życia podaje się do wypicia szczepionkę zmieszaną z pokarmem matki, trzykrotnie w odstępach dwudniowych, a więc w 2, 4, 6 lub 3, 5, 7 dniu po urodzeniu. Szczepionka ta nie wywołuje żadnych przykrych następstw. nie powoduje gorączki, ani zaburzeń kiszkowych — dzieci szczepione rozwijają się zupełnie normalnie. Należy jednak pamiętać o tem, że nie od razu po zaszczepieniu, dziecko staje się odporne, musi bowiem upłynąć pewien okres czasu, w danym wypadku 4 tygodnie, zanim szczepionka „przyjmie się“ — podobnie jak to widzimy po szczepieniu ospy. W ciągu tych pierwszych 4 tygodni dziecko jest jeszcze wrażliwe na zakażenie i jeśli w tym czasie zarazi się gruźlicą, może bezwzględnie zachorować i umrzeć. Dlatego też po szczepieniu należy bezwzględnie w ciągu 4 tygodni chronić noworodka od zetknięcia się z osobą chora na gruźlicę; w tym czasie może się dzieckiem opiekować jedynie osoba zupełnie zdrowa. Od skrupulatnego zachowania tej ostrożności w pierwszych tygodniach po szczepieniu zależy pomyślny jego wynik, w przeciwnym razie szczepienie nie ma wartości.

Które dzieci powinny być szczepione przeciw gruźlicy? W pierwszym rzędzie dzieci, których rodzice, matka lub ojciec chorują na gruźlicę, bądź to ktoś z osób przebywających w tem samym mieszkaniu co dziecko; te dzieci bowiem są najbardziej narażone na zarażenie. Poza tem wskazane jest również szczepienie dzieci, które żyją w otoczeniu pozornie zdrowym. Jest bowiem rzeczą stwierdzoną, że gruźlica przebiega często w sposób utajony i osobnik pozornie zdrowy wydziela zarazki, które mogą zakażać otoczenie, a w pierwszym rzędzie niemowlęta.

Szczepienia przeciwgruźlicze B. C. G. w Polsce wprowadzono już od roku 1926 pod nadzorem Komitetu Szczepień. W Warszawie prowadzi je Polski Związek Przeciwigruźliczy, zaś w miastach prowincjonalnych filje Komitetu Szczepień. Szczepienia w Warszawie wykonywane są bezpłatnie we wszystkich zakładach położniczych na życzenie rodziców dziecka.

Również w Krotoszynie przeprowadza się szczepienia w tut. Poradni dla Matek i Dzieci.

Najskuteczniejszą reklamą jest ogłoszenie w Krotoszyńskim Oredow. Powiatowym.

Kronika miejscowa.

— Koncert. Przypominamy jeszcze raz wszystkim melomanom o Koncercie Orkiestry 56 p. p. Wlkp. który się odbędzie jutro tj. 8 bm. w Hotelu Wielkopolskim o godz. 20,30.

— Akademia. Stowarzyszenie Przemysłowe-Zeńskie urządziło 8 stycznia 1933 r. w Domu Katolickim o godz. 7,30 wieczorem „AKA MEMJE“ ku czci Rodziny Chrześcijańskiej. Wstęp — dobrowolne datki.

— Zderzenie samochodowe. W czwartek dopołu zderzył się przy ul. Piastowskiej samochód wojskowy z samochodem prywatnym przyczem skończyło się bez żadnych ofiar, za wyjątkiem uszkodzenia błotników. W samochodzie prywatnym siedział sędzia z Koźmina Pan Wieczorkiewicz L. i szofer który jechał zupełnie przepisowo i dawał sygnały, natomiast samochodem wojskowym zdążającym od strony Hotelu Białego Orła sterował strzelec Szczepaniak Fr. który miał towarzystwo jakiejś cywilnej osoby i najprawdopodobniej zajęty rozmową nie usłyszał sygnału zdążającego samochodu od strony poczty. Spisano protokół na miejscu.

— Ukarana naiwność. 25 letnia panna Bronia M. z ul. Ceglarskiej chciała koniecznie być szczęśliwą i bogatą. To też udała się do cyganki po wróżbę, płacąc za to 2,— zł. Sprytna cyganka wróżyła jej wszystko najlepsze, lecz wróżba mogła się ziszczyć tylko wtenczas, gdy odbierze od Broni większą gotówkę. Ciemna Bronia dała też cygance trzykrotnie gotówkę i to raz 10,— zł następnie 40,— zł. i w końcu znowu 10,— zł. Ponieważ wróżba mimo to się nie spełniła, zauważyła teraz dopiero Bronia że została nabrana. Czy będzie jeszcze raz próbowała szczęścia z cyganką niewiadomo. Mamy jednakże nadzieję że tym sposobem została wyleczona, a drudzy będą mieli jako przykład nie oddawania się z cyganami, gdyż zawsze będą okpieni.

— Różne kradzieże. W nocy z 4 na 5 zakradli się złodzieje do zamkniętego chlewa robotnika Jana Bytnera w Kobiernie i skradli mu 1 świnię wagi ca 60 kg. Prócz tego skradziono w Henrykowie u gospodarza Szczura Stanisława z zamkniętej stodoły 1 plug, widły, cepy i kosę.

Kradzież roweru. W czwartek dopołu skradziono uczniowi Elektrowni Miejskiej Czesławowi Teledze rower pozostawiony na moment w podwórzu przy Rynku.

— Kradzież kur. Panu Bolewskiemu Władysławowi zamieszkałemu przy ul. Klonowicza skradli nieznanzi sprawcy wszystkie kury. Również Panu J. Tuszyńskiemu w Dzielicach skradli złodzieje 11 kur a p. Maćkowiakowi z Ogrodowej nr. 3 9 kur. W nocy z 5/6 zakradli się złodzieje również do kurnika p. Berkówny Julji nauczycielki w Konarzewie i skradli 19 kur. Sprawcy jednakże na drodze musieli spotkać patrol policyjny, tak że porzucili cały łup. 10 uduszonych i 9 żywych kur złożono na Posterunku Policyjnym Zduny.

— Koźmin. W czwartek, dnia 12 stycznia 1933 r. odbędzie się w mieście Koźminie JARMARK OGÓLNY t. j. na konie, bydło i towary kramarskie.

— Dwaj mężowie Pani Marty, oto tytuł znakomitej komedji w 3 aktach, z którą wystąpi w Koźminie Poznański „Teatr Mały“ w poniedziałek, dnia 16 stycznia br., na sali Hotelu du Nord. Pamiętając doskonale niecodzienny sukces tego wzorowego teatru z komedją „DANA OD BOGA“, należy znowu spodziewać się rekordowej frekwencji publiczności, popierającej zawsze imprezy, do których ma pełne zaufanie, tembardziej, iż czeka nas znakomita zabawa.

Po skończonej inwenturze

WYPRZEDAŻ

od 4-go do 18-go stycznia 1933 r.

—: Takich niskich cen nie było i już nie będzie. —: Nie polecam najtańszych cen gaunków, — lecz najlepsze wyroby — poniżej cen fabrycznych.

Suknie Balowe — Jedwabie — Płaszcze — Swetry
Ubrania - Bielizna - Trykotarze - Pończochy - Rękawiczki

„BAZAR” W. TYKOCIŃSKI KROTOSZYN
Rynek 27 Tel. 36

**Myśl o przyszłości
to książka oszczędności**

Najlepszą lokatą kapitału jest

Deutsche Genossenschaftsbank

Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością

Telefon nr. 95 **KROTOSZYN** Zdunowska 12

P. K. O. 207.829

ZGinęła książeczka wojskowa
na nazwisko Włodarczyk Władysław
z Rochów pow. Krotoszyn.

**+ Dla cierpiących na raptury +
jest
ORYGINALNY PASEK RUPTUROWY
(Spranzband D. R. P. 542187)**

bez sprężyny, gumy i rzemienia pewnym wybawienia od cierpień.

Przez lekarzy polecany — Pełna gwarancja.

Przybywam osobiście do Krotoszyna w poniedziałek, 9. I. b.r. i będę przyjmował w hotelu pod Białym Orłem od godz. 9-15.

M. ALBATH, Królewiec-Königsberg, Ostpr. Kaiserstr 48a

Licytacja przymusowa.

W środę, dnia 11. stycznia 1933. o godz. 12-iej w Majętności Bugaj pow. Krotoszyn, sprzedawać będę najwięcej dajacemu za gotówkę:

2 stogi żyta i 1 stóg owsa.

(-) GLEMA, kom. sąd. w Koźminie.

MIESZKANIE 5 pokojowe z przynależnościami i ogrodem we willi jest od zaraz do wynajęcia.

Zgłoszenia w Admin. Krot. Oredown. Powiatowego.

Ostrzeżenie.

Ostrzegam niniejszem przed kupnem weksli wystawionych na nazwisko Antoni Gruchala z żoną Marji Gruchala i to:

- I. płatny 1-go lipca 1933 na sumę 500 zł.
- II. „ 1-go września 1933 na sumę 500 zł.
- III. „ 1-go października 1933 na sumę 500 zł.

Wymienione weksle unieważniam, gdyż zostałem oszukany przez Piotra Juszczyka z Wyków.

Wyki, dnia 4 stycznia 1933 r.

Antoni Gruchala.

Poszukuję mieszkania

2 lub 1 pokojowe z kuchnią od 1. II. 33. dla 2 osób
Zgłoszenia w Redakcji Krot. Oredown. Powiatowego.

Podaję do łaskawej wiadomości, iż
z dniem 2 stycznia b.r.
otworzyłem w Ryнку nr. 22.
**wymianę zboża na mąkę i zakup
zboża.**

Pozatem posiadam na składzie kuch. otręby i wszelkie nasiona,
Z poważaniem

J. Biegański.

Przetarg przymusowy.

We wtorek, dnia 10 stycznia 1933 r. o godz. 12-iej sprzedam w Krotoszynie przy ul. Słodowej nr. 1a, publicznie najwięcej dajacemu za gotówkę:

kompletne urządzenie mleczarni, między innymi stoły 2 wagi, motor elektr., urządzenie transmisyjne z łańcuchami i pasami.

KALEK, kom. sąd. w Krotoszynie

Kupujcie Nalepkę Przeciwgruźliczą!